ZPRAVODAJ
Veverská Bítýška

PROSINEC 2022

Vážení spoluobčané, sousedé,

dovolte mi, abych vám na úvod poděkoval za důvěru, kterou jste ve mne ve volbách vložili. Pevně věřím, že nezklamu ty, kteří mi dali svůj hlas, ale ani ty, kteří preferovali jiné kandidáty. Po volbách jsme se domluvili napříč zastupitelstvem na široké koalici a pevně věřím, že je to nejlepší možná cesta pro budoucí rozvoj našeho města. Budu upřímně rád, pokud se nám všem zvoleným zastupitelům podaří jít touto cestou a vykonávat pro vás to nejlepší, co dokážeme. Na tomto místě bych rád jmenovitě poděkoval místostarostovi, panu Pavlu Novotnému za výborné nastartování naší vzájemné spolupráce ve vedení města. Rovněž chci poděkovat celému kolektivu Městského úřadu za vlídné přijetí a zdatnou pomoc v prvních náročných dnech ve funkci.

Srdečně vám všem přeji pohodový, klidný a radostný adventní čas. Přeji vám, ať tuto dobu prožijete co nejvíce se svými rodinami a přáteli, bez zbytečného shonu a ať se naplní vaše přání sny a naděje.

Budu se na vás všechny těšit při příležitosti mnoha kulturních, společenských a sportovních akcí pořádaných v našem městě v příštím roce. Neváhejte a přijďte se setkat se svými sousedy a přáteli.

S přáním všeho dobrého

Ing. Lukáš Zavadil,
starosta

Fotoreportáž ze Dnů města 2022

Běh pro Slešťůvku a Lavičky. *> strana 3*

240 let farního kostela svatého Jakuba ve Veverské Bítýšce

V neděli 9. října letošního roku jsme si připomínali 240 let od postavení farního kostela. *> strana 4*

Nově zvolení zastupitelé

Ing. Lukáš Zavadil
starosta města

Pavel Novotný
místostarosta města

Ing. Jarmila Novotná

Mgr. Michaela Černínová

Ing. Petr Plachý

Mgr. Aleš Novotný, MBA

Bc. Vlastimil Kolstrunk

Ivana Kohoutová

Pavla Krystková

Jan Panzar

Ing. arch. Jaroslav Skalický

Složení výborů města

Kontrolní výbor
Bc. Vlastimil Kolstrunk (předseda)
Mgr. Michaela Černínová
Ing. Pavel Králík

Finanční výbor
Ing. Jarmila Novotná (předseda)
Radim Havránek
Mgr. Aleš Novotný, MBA
Ing. Martin Sládek
Bc. Jan Mayer

Výbor územního plánování
Ing. Petr Plachý (předseda)
Ing. arch. Jaroslav Skalický
Mgr. Aleš Novotný, MBA
Jan Kříž
Ing. arch. Jan Foretník

Běh pro Slešťůvku

Fotoreportáž ze Dnů města 2022

Lavičky 2022

Kapitáne kam s tou lodí

Nebe, peklo, ráj

Máme rádi modrou

Nová doba

Setkání po roce

NEJLEPŠÍ KOLÁČ 2022

Recept od paní Evy Klosové

1 kg hladké mouky 00
6 žloutků
15 dkg mletého cukru
2 sklenice od hořčice oleje
6 dkg kvasnic
1 malá lžička soli
½ l vlažného mléka

Udělat kvásek, zapracovat ingredience, vypracovat a nechat vykynout těsto. Plníme tvarohem, povidlím, makovou nebo ořechovou náplní.
Těsto potřít vajíčkem a posypat posýpkou.

240 let farního kostela svatého Jakuba ve Veverské Bítýšce

V neděli 9. října letošního roku jsme si připomínali 240 let od postavení farního kostela ve Veverské Bítýšce. Hlavním celebrantem slavnostní mše byl emeritní brněnský biskup Mons. Vojtěch Cikrle.

Vraťme se však do historie. Stavba nového kostela začala v roce 1771 za faráře Václava Wolfa. Stavbu zahájil, přestože byl již pokročilého věku a věděl, že jejího dokončení se nedožije (zemřel 12. 1. 1774). Rozměry nového kostela byly a stále jsou impozantní, délka 39 metrů, šířka 16 metrů, výška věže 26 metrů. Stavba postupovala spíš pomalu než rychle, střecha nového kostela byla dokončena v roce 1775, ale další práce se protáhly až do roku 1782.

První mše v novém kostele byla sloužena 6. října 1782. Ve farní kronice si můžeme přečíst tento zápis: *„Léta Páně 1782, dne 6. října na svátek sv. Růžence sloužil první ranní mši svatou v novém farním kostele důstojný pán Tomáš František Kubečka, který zde byl farářem devátým rokem. Zbudování tohoto kostela ho stálo mnoho starostí a obětí.*

První slavnou mši svatou sloužil nejdůstojnější pán Josef Bedřich Troppe, farář kuřimský, doktor a auditor brněnské konzistoře. Spolu s ním sloužili důstojný pán František Beygl, farář deblínský, a důstojný pán Jan Friedel, kooperátor veverskobítýšský, který také pronesl v novém kostele za hojné účasti věřícího lidu první kázání, přijaté s velkou chválou a dojetím. Bůh ať jim všem požehná navěky. Jako ministrující při této slavnosti byli: Tomáš Kuchynka, dvaatřicetiletý občan, František Valentin, láník a občan, Josef Wencellides, láník a občan, hospodář farnosti Josef Horáček a rektor školy Jiří Vařečka“.

Nový kostel měl v tu chvíli jen jednu sakristii, uvnitř nebyl varhaní kůr, podlaha byla částečně z cihel a částečně hliněná, oltář byl provizorní. Přesto byli všichni farníci šťastní, že mají nový kostel.

Letošní oslavy nebyly nijak okázalé, v situaci, kterou prožíváme, by to nebylo ani vhodné. Úklid a výzdoba kostela, zpěv chrámového sboru, služba ministrantů a dalších přisluhujících a v neposlední řadě slova biskupa Vojtěcha, to vše dohromady vytvořilo v kostele radostnou a milou atmosféru, ve které jsme se všichni cítili velmi dobře. Po skončení bohoslužby jsme se přesunuli na faru a vzhledem k tomu, že byl krásný den, zůstali jsme na zahradě. Čas do oběda jsme prožili v příjemné atmosféře u kávy, čaje a koláčů besedováním s otcem biskupem Vojtěchem.

Děkuji všem, kdo se podíleli na přípravě a průběhu těchto oslav. Věřím, že to byl den, na který budeme rádi a dlouho vzpomínat.

Otec Marek

Základní škola Veverská Bítýška

Halloween u nás ve škole

Dne 31. 10. 2022 jsme na naší škole mohli prožít jeden z populárních svátků zvaný Halloween. Mnozí žáci i učitelé přišli do školy v nejrůznějších kostýmech a maskách nebo si pomalovali obličeje strašidelnými motivy. Byla sestavena odborná porota, která postupně navštívila všechny třídy a ocenila nejlepší masku a nejlépe vyzdobenou třídu. Byla hodnocena originalita a nápaditost, ovšem ani „podomácku" vytvořené kostýmy nezůstaly bez povšimnutí. Některé třídy se komisi snažily vyděsit a zastrašit, jiné jí zazpívaly a zatančily. Doufáme, že se všem akce líbila a řádně si ji užili. Už teď se těšíme na příští rok!

Výukový program ZOO Brno

Třídy 7. A a 7. C se 14. a 19. 10. 2022 zúčastnily výukového programu Poznáváme obojživelníky a plazy v ZOO Brno. Zjistily, co mají obojživelníci a plazi společného a v čem se liší. Žáci si mohli prohlédnout vajíčko kajmánka, krunýř želvy, svlečenou kůži krajty, kostru žáby a hada. Obdivovali nakrmenou krajtu, baziliška nebo tropickou rosničku včelí. Dozvěděli se spoustu zajímavostí, např. proč hadi nemrkají nebo proč se nemusí bát zmije. Zpět do školy se vraceli spokojení a plní nových dojmů.

Výchovný koncert

Naši školu navštívila dne 12. 10. 2022 cimbálová kapela Réva ze Zlína, která žákům 1.–7. ročníku zpestřila školní dopoledne. Koncert se konal ve víceúčelovém sále ZŠ a byl rozdělen na dvě části. První části se zúčastnili žáci 1.–4. ročníku. Seznámili se s hudebními nástroji (cimbál, housle, klarinet a basa), zazpívali si lidové písně, soutěžili. Poslechli si píseň kapely Queen i skladbu B. Smetany *Vltava*. Druhou skupinu tvořili žáci 5.–7. ročníku. Zpívali písně lidové, folkové (*Či že ste husličky*), muzikálové (*Noc na Karlštejně*, *Asi do věží*), rockové (Imagine Dragons – *Radioactive*). Na závěr si obě skupiny i zatančily na píseň *Když nemůžeš, přidej víc* od skupiny Mirai. Koncert se dětem líbil.

Výukový program etologie

V září se postupně všechny 8. třídy vydaly do brněnské ZOO na výukový program ETOLOGIE. Žáci se seznámili se základními způsoby chování živočichů (potravní, komfortní, ochranné a obranné, reprodukční, sociální chování a různé způsoby komunikace). Program byl doplněn vysvětlujícími obrázky, fotografiemi a videonahrávkami ze života zvířat a jejich zkoumání v přirozeném prostředí. Součástí programu byla i zajímavá komentovaná prohlídka areálu, kde si žáci postupně vyzkoušeli práci etologů pozorováním alpak, žiraf a vlků. Nejzajímavější částí programu bylo blízké setkání s Arou araraunou – asi 20letým krotkým papouškem odchovaným pracovníky ZOO. Exkurze po zoologické zahradě plně doplnila povinnou výuku, ale nenahraditelným způsobem – s exotickými zvířaty naživo.

Výstava ovoce a zeleniny 2022

V pondělí 19. září 2022 navštívili žáci prvního stupně výstavu ovoce a zeleniny, kterou pořádal Český svaz zahrádkářů z Veverské Bítýšky. Žáci na výstavě objevovali různé druhy ovoce, zeleniny, květin a bylinek. Pro žáky byla přichystána i menší poznávací soutěž, ve které byli moc šikovní a správně určili druhy ovoce, zeleniny a bylinek. Výstava byla doplněna kresbami a výrobky žáků naší školy, školní družiny a mateřské školy. Žákům se výstava velmi líbila.

Exkurze v moštárně

Dne 24. 10. 2022 se třída 8. A a 8. C vydala do jablečných sadů v Holasicích, které spravuje rodina Jebáčků. V rámci exkurze žáci prvně sbírali jablka, poté se vydali do moštárny, kde se seznámili s nejrychlejším lisem dnešní doby. Domů si odnesli výborný, čerstvě vylisovaný mošt. Dozvěděli se spousty informací o sadbě, druzích, uskladnění a pěstování jablek jak u nás, tak i ve světě. Nejvíc je překvapila informace o tom, že po zasazení semínek z jednoho jablka, vyroste několik různých druhů jablek. Celou exkurzí nás provázelo sluníčko a teplé počasí.

Sedmáci v Rajhradě

Dne 22. 11. 2022 a 25. 11. 2022 se žáci 7. A a 7. B pod vedením paní učitelky M. Svojanovské a žáci 7. C s paní učitelkou H. Krejčovou vydali na výlet do Památníku písemnictví, který se nachází v Rajhradě v areálu benediktinského kláštera. Na třídy čekal výukový program Nebojte se staroslověnštiny. Žáci zjistili, zda by dnes rozuměli slovům věrozvěstů Cyrila a Metoděje a co má společného první spisovný jazyk Slovanů s dnešní češtinou. Následovala komentovaná prohlídka kláštera, kde se žáci dozvěděli zajímavé informace o pohnuté historii zdejšího kláštera. Prohlídka byla zakončena v prostorách barokní knihovny, která patří k největším a nejstarším v České republice. Zde se měli žáci možnost dotknout historie – do rukou se jim dostal pravý pergamen, ale také repliky středověkých knih, v knihovně žáci hledali i tajný vchod do druhého patra… a nakonec našli.

Výstava Rudolf II. a barokní Brno

Na začátku listopadu – 4. a 8. 11. 2022 se třídy 8. C pod vedením paní učitelky M. Svojanovské a 8. B s paní učitelkou H. Krejčovou vydaly do Brna, aby ochutnaly trošku té naší historie. První ochutnávka proběhla blízko brněnského výstaviště v letohrádku Mitrovských. V krásném barokním interiéru naši osmáci navštívili výstavu věnovanou jednomu z nejznámějších habsburských panovníků na českém trůně – a to Rudolfu II. Výstavou žáky provedl „digitálně oživený“ Rudolf II. – seznámil návštěvníky z Bítýšky se svým mládím a cestou za vzděláním do Španělska, se svými unikátními sbírkami a také s alchymistickou laboratoří. Jakmile se osmáci nabažili rudolfínské doby, vypluli do exteriéru Brna za barokní ochutnávkou. Vyzkoušeli si aktivní výuku v terénu města Brna. Rozděleni do menších skupinek, vybaveni pracovními listy plnili úkoly, které se dotýkaly barokních skvostů této jihomoravské metropole. V centru našeho výzkumu byly – kašna Parnas a Dietrichsteinský palác na Zelném trhu a také morový sloup na náměstí Svobody. I přes chladné listopadové počasí se akce vydařila a ochutnávka splnila svůj cíl – naši osmáci se pomalu stávají znalci stavebních slohů.

Prezentace středních škol

V pondělí 14. 11. 2022 se na naší základní škole opět po dvou letech konala prezentace středních škol. Ve víceúčelovém sále školy se sešli zástupci jednotlivých škol a představili žákům osmých a devátých ročníků a jejich rodičům, jaké obory studia nabízejí. Věříme, že celá akce přispěla ke snadnějšímu výběru jejich budoucího zaměření. Děkujeme všem zúčastněným a těšíme se opět za rok.

Superstar

Dne 22. 11. 2022 proběhla na naší škole pěvecká soutěž Superstar. Akce se konala po třech letech a setkala se s velkým ohlasem zejména u účinkujících i diváků. Ze všech tříd na 1. stupni vystoupilo 25 žáků. Měli připravený široký repertoár od lidových písní až po skupiny Queen či Beatles. Porota měla těžké rozhodování a do 2. kola poslala 10 žáků, za každý ročník dva kandidáty. Nakonec bylo rozhodnuto takto: na 3. místě se umístila Laura Jenišová z 5. B, 2. místo obsadila Liliana Koupilová z 3. B a vítězkou se stala Viktorie Auxtová z 5. A. Cenu diváků si odnesla též Liliana Koupilová z 3. B. Všem vítězkám gratulujeme. Celou akci zpestřila svými kousky veverka, maskot naší školy a školní sbor pod vedením paní učitelky Jany Jelínkové. Atmosféra Superstar díky nadšenému fandění obecenstva byla nezapomenutelná a my se už těšíme na její další ročník.

Základní umělecká škola Veverská Bítýška

HUDEBNÍ OBOR

V letošním školním roce jsme mohli rozšířit výuku hry na dechové a smyčcové nástroje a výuku sólového a sborového zpěvu. Žáci hudebního oboru se od začátku studia učí ovládat základní technické dovednosti hry na zvolený nástroj, používat umělecké vyjadřovací prostředky a zvládat návyky potřebné k dlouhodobé a systematické práci. Účinkování na koncertech patří k tvořivé činnosti všech hudebníků. Každý měsíc se konají koncerty žáků, na kterých vystupují začátečníci i pokročilí žáci, hrají sólově, se svým pedagogem nebo ve skupině. Na facebookových a webových stránkách školy najdete pozvánky na akce, které pořádáme a další informace o naší činnosti.

ÚSPĚCHY NAŠICH ŽÁKYŇ

Klára Spiříková a Nela Ulbrichová reprezentovaly naši školu ve čtyřruční a sólové hře na klavír na nesoutěžním klavírním festivalu Magický klavír v proměnách času v ZUŠ Opava. Na jubilejním desátém ročníku se sešlo na sto dvacet mladých klavíristů základních uměleckých škol z celé Moravy a Slezska, letos i s mezinárodní účastí z Polska. Organizátoři připravili pro účinkující zábavný den plný hudby se spoustou hudebních zážitků. Součástí festivalu byl celodenní workshop s pedagogy z Fakulty umění Ostravské univerzity a závěrečný klavírní recitál.

Ve dnech 24.–26. listopadu se v reprezentativních prostorách Besedního domu v Brně konal 29. ročník mozartovské soutěže pro mladé klavíristy do 15 let Amadeus. Klára Kyselová předvedla vynikající výkon a v mezinárodní konkurenci získala Čestné uznání.

VÝTVARNÝ OBOR VE ZLÍNĚ

V pátek 11. listopadu se žáci studijního zaměření multimediální tvorba jeli podívat, jak může vypadat studium filmu a grafiky na střední škole ve Zlíně. Ve Dnech otevřených dveří byla pro zájemce připravena různá interaktivní stanoviště s možností vyzkoušet si práci s profesionální kamerou, green screen, práci maskérů, ukázky tvorby počítačových her, 3D realitu nebo dabing.

PODZIMNÍ INSPIRACE

Žáci výtvarné tvorby zachytili ve svých výrobcích kouzlo podzimu. Nechali se inspirovat různými druhy tykví a vytvořili magickou podzimní atmosféru.

TANEČNÍ OBOR

Tradiční vánoční vystoupení žákyň taneční třídy Barbory Michelové se bude konat v neděli 11. prosince v Divadle Barka v Brně. Třídní vánoční besídka s nádechem vánoční radosti žákyň Michaely Hosové se uskuteční v sále ZUŠky 21. a 22. prosince. Můžete se podívat na připravený program a na způsob práce s nejmenšími dětmi v prostředí školy.

Z archivu výtvarné tvorby – vánoční knoflíky

ADVENTNÍ KALENDÁŘ

Čekání na Vánoce si můžete zpříjemnit sledováním animací, které připravili žáci studijního zaměření multimediální tvorba. Každý den najdete na facebookových stránkách školy jednu novou adventní video animaci.

Přejeme Vám poklidný Advent a radostné prožití Vánočních svátků!

Iva Hrbáčková, www.zus-kurim.cz

Aleš Kučírek *je kapelník, muzikant a je úzce spjat s Janáčkovým divadlem. Do Veverské Bítýšky se přistěhoval v roce 2009, žije na kopci „Na Babkách" s manželkou Kristýnou a dvěma dětmi. Známe se velmi dobře s jeho ženou přes Mateřské centrum Oříšek a stejně tak i s Alešem díky mé touze zpívat. K tomu se také dostaneme. Je tedy jasné, že si budeme tykat.*

Aleši, co obnáší dělat vedoucího uměleckého provozu opery Janáčkova divadla v Brně?
Použiji příměr: Je to podobné jako řídit drahé auto. Na jedné straně si člověk užívá všech špičkových osobností operního oboru a je pyšný na to, že může povozit návštěvníka divadla nějakou krásnou inscenací a umožnit mu tak prožít neopakovatelný druh emoce; na straně druhé je to velký stres, když se něco porouchá. Čistě prakticky mám na starosti dlouhodobé plánování operního ansámblu i jeho každodenní provoz, šedivé papírování, přímý kontakt s umělci i reprezentování souboru na různých banketech. Jedná se o velmi rozmanitou práci, která ani po čtrnácti letech nepřestala bavit takového hyperaktivce, jako jsem já.

O operních umělcích se říká, že jsou nároční na zázemí i podmínky zkoušení nebo hraní. Máš takovou zkušenost?
Operní svět je, slušně řečeno, velmi svébytný. Sama víš, že jak jednou „přičichneš ke kumštu", vábí tě ta vůně po celý život. Není proto výjimkou, že pěvci obětují svůj osobní život na oltář této vrcholné formě dramatického umění. Ale podobně jako ostatní lidé i oni chtějí prožívat své každodenní radůstky a bolístky. Přijdou do divadla a potřebují se třeba pohádat, protože doma jednoduše není s kým. Občas to slízne někdo z garderoby, občas někdo v maskérně, někdy samozřejmě i já. Jindy potřebují polichotit a někdy se chtějí třeba jen podělit o své radosti a rozdávají dárečky. Nedá se na to nijak připravit a jedná se o nekončící sérii překvapení. Operní pěvec je druh velmi emotivní, avšak takřka ve všech případech dobrosrdečný.

Jaký divadelní kus bys aktuálně doporučil ke shlédnutí?
Těžká otázka. Dovolím si to krapátko roztřídit. Pokud chceš slyšet velké hlasy v krásném jevištním ztvárnění a máš ráda Verdiho, nedávno jsme nově nastudovali Nabucca s vynikajícím mezinárodním obsazením. Pakliže by sis ráda udělala pohodu, hrajeme asi 130. reprízu Prodané nevěsty v režii Ondřeje Havelky (ano, opravdu se jedná o toho gentlemana z Melody Makers). Něco pro rodinu? Zajdi na Ferdu mravence. Pro poučenějšího diváka a příznivce barokního skladatele Händela doporučuji unikátní inscenaci Alcina. Takhle bych mohl pokračovat dál a dál. Proto ještě poznámka, která snad nebude zapáchat sebechválou: Brněnský operní soubor je dlouhodobě hodnocen jako nejlepší v republice. U nás těžko hledat vyloženě špatnou inscenaci.

Tvoje profese naznačuje kladný vztah k hudbě, ostatně Ty sám hraješ výborně na kytaru a hostuješ v různých hudebních tělesech. V jakých kapelách Tě můžeme vidět a co Tě na hraní baví?
Začnu tou kytarou, protože na ní mě baví snad všechno. To, jak vypadá, jaké má zvukové možnosti, jak umí být drzá, když ji zapojím do elektriky, i jak zvládne být něžná, když ji jen tak akusticky polaskám. Je to potvůrka, která se se mnou hádá, když se jí nevěnuji, a hnedle je zas nejlepší přítelkyně, když mám chmury. Své hudební aktivity se s postupujícím časem snažím redukovat na množinu asi čtyř těles. Nejčastěji hrávám s velkým big-bandem s legračním názvem Zatrestband. Letos slavíme 25 let výročí od založení a máme za sebou opravdu mnoho rozmanitých zážitků s různými pěvci, jako je Ilona Czáková, Laďa Kerndl, Dasha, Honza Smigmator a další. Hráváme jak pro smetánku, tak i pro publikum na těch nejzapadlejších městských slavnostech. Každý, kdo jednou zažil kladnou (neřkuli frenetickou) odezvu publika, ví, jak je to návykové. Doporučuji minimálně jednou týdně hodinu zpěvu či hudebního nástroje a na světě bude lépe.

Nemůžeme vynechat vznik a fungování spolku Zpěvuchtivých dam, unikátního spojení různých zpěvaček v jednom hudebním tělese. Kde a kdy vznikl ten nápad?
Inu, Jaruško, rád připomenu, že Zpěvuchtivé dámy jsou naše společné dítě. Po pár letech v Bítýšce jsem si všiml několika šikovných muzikantů a hlavně jsem si všiml, že mnoho dam má touhu zpívat. Postavili jsme kapelu a otevřeli dveře každému, kdo si chtěl zazpívat za doprovodu muzikantů. Původně to bylo takové hudební posezení po pravidelných divadelních představeních. Ve své první fázi měl Spolek až devět zpěvaček, postupem času se ten počet nějak organicky zredukoval na čtyři dámy, které jsou ochotny snášet moji povahu.

Chystáte se zpěvačkami v dohledné době nějaké vystoupení?
Jsme zvyklí hrávat tam, kde jsme zváni. Momentálně hráváme spíš pro uzavřenou společnost na různých firemních akcích, narozeninách, v hospůdkách či na tancovačkách, prostě tam, kde si nás lidé přejí, a snažíme se přitom nekazit dobré jméno Bítýšce. Ale určitě naplánujeme i vystoupení pro domácí publikum; třeba na nějaký vlahý letní večer.

Byla právě i hudba to, proč ses začal ve Veverské Bítýšce cítit jako doma?
Pocházím z podobného městečka, jako je Bítýška, navíc ze stejného kraje a hlavně krajiny. Tento prostý fakt a moje malá, milá rodina je asi hlavní důvod, proč se zde cítím doma.

Ptám se každého hosta povídání „Na soutoku", zeptám se i Tebe: Které místo máš v našem městečku nejraději?
V našem městečku mám z podstaty věci nejraději kopeček Na Babkách, tedy místo, kde každý večer skládám hlavu. Pokud bych mohl rádius trošku rozšířit, rád si procházím křížovou cestu v Chudčicích a stejně tak rád se zatoulám k Porta coeli do Předklášteří. Rovněž si myslím, že pohled na hrad Veveří z Junácké louky se mi asi nikdy neokouká.

Jarka Rozsypalová Vykoupilová

První kantoři a učitelé ve Veverské Bítýšce

První zmínka v kronice *Paměti panství Veverského* o škole ve Veverské Bítýšce se váže k roku 1671, kdy je zde rektorem Matěj Mezuláník. Škola stála v místech dnešní pošty, byla z nepálených cihel, přízemní s doškovou střechou. Doba to byla velice těžká. Země byla vysílena po třicetileté válce, města i vesnice byly zpustošeny a učitelů bylo velice málo. Druhým rektorem byl Martin, který zde působil od roku 1677 do roku 1681. Jelikož za učitelování měl velice nízké příjmy, provozoval i řemeslo. Dalším rektorem od roku 1681 byl M. F. Farovský, bítýšský rodák. O něm se píše, že velice pozvedl zdejší školství, byl mu také svěřen úřad radního písaře, vedl korespondenci s úřady, zapisoval obecní příjmy a výdaje a byl předsedou hrdelního práva. Roku 1699 byl i rychtářem a roku 1703 a 1705 purkmistrem. Zemřel 25. 3. 1706 ve věku 58 let. Pohřben byl na tehdejším hřbitově, který byl kolem kaple Matky Boží na Veveří. Po Farovském se stal rektorem jeho syn Matěj Josef Farovský, který už otci vypomáhal ve škole ještě před jeho smrtí. Natahoval také obecní hodiny které byly na radnici. Zemřel mladý, 30. 4. 1717. Rok po smrti Farovského se rektorství ujímá jeho bratr Jiří. Byl také obecním písařem a prvním varhaníkem ve zdejším kostele. V roce 1722 je uveden do zdejší školy rektor Jan Stoltz. Působil na zdejší škole 30 let do roku 1753. V tomto roce přichází další rektor, F. Petříček, který zde vyučuje do roku 1764. Mezi roky 1764–1766 je uveden v matrikách jako učitel Josef Kalina, který byl také obecním písařem. Roku 1769 je rektorem školy Daniel Kratl.

V sedmdesátých letech 18. stol. dochází na školách za panování Marie Terezie k větším změnám a úpravám. Vznikají tři druhy škol – normální, triviální a hlavní. Normální školy byly jak na vesnicích, tak i ve městech. Učily se základy čtení, psaní, počítání. Triviální školy byly v menších městech a městysích. Učila se v nich abeceda, čtení, psaní, počítání, sloh, náboženství a hospodaření. Hlavní školy byly v krajských městech. K předmětům z triviální školy se přidávala příprava ke studiu na gymnáziích, k výuce řemesla, hospodářství a obchodu. Kdo měl vysvědčení z hlavní nebo normální školy, mohl být přijat ke studiu na gymnáziu. Povinná školní docházka byla od 6 do 12 let. Za žáky se platilo školné, děti z chudých rodin platit nemusely a rodiny, které posílaly do školy víc jak tři děti, platily pouze za první tři. Každý ročník se ukončoval zkouškou před krajskou komisí. Učitel, který měl nedostatek vědomostí, dostal na výpomoc samostatného pomocníka, kterého si musel sám platit. Mohl mít vedle učení i další činnost. Zakázáno bylo hraní na hodech nebo svatbách, živnost hospodská a kramářská. Od roku 1772 do roku 1806 byl rektorem Jiří Vařecha. Pocházel z Bouzova a do Bítýšky přišel jako vdovec se dvěma dětmi. Mimo učitelování byl i varhaníkem a obecním písařem. Od roku 1804, kdy mu bylo 78 roků, mu byl dán na výpomoc bítýšský rodák, učitel Ondřej Dudáček. Vařecha umírá v roce 1806 ve věku 80 let. Ondřej Dudáček se stává rektorem na zdejší škole. Za jeho působení byla škola třikrát jmenována jako nejlepší mezi ostatními okolními školami. Byl také výborným obecním písařem. Uspořádal obecní archiv a přepsal do knih důležité listiny. Bohužel umírá velice mladý, v roce 1823 ve věku 41 let.

Po něm přichází na školu učitel Tomáš Sedláček. Narodil se v obci Rosička a do školy chodil v Olešnici. Učitelskou praxi si odbyl v Německé Bělé v Čechách. Potom byl učitelským pomocníkem na škole v Otnicích u Brna. Když se ucházel o místo učitele v Bítýšce, už před ním podalo žádost o toto místo 56 uchazečů. 13. května 1823 ve svých 27 letech se stává učitelem ve Veverské Bítýšce. Byl také obecním písařem a vlastnil hospodářskou usedlost. V roce 1844 byla postavena na místě staré školy škola nová, jednopatrová, která určitě daleko lépe vyhovovala novým požadavkům. Učitel Sedláček působil na zdejší škole 45 let. Jeho dceru si vzal za manželku učitel Jan Dvořák, který v roce 1868 přebírá zdejší školu po učiteli Sedláčkovi. Jan Dvořák byl učitel velice vzorný, žactvu se věnuje i po výuce. Chodí s nimi na výlety, vysazuje stromky a upravuje cesty. Založil také pěvecký sbor, ve kterém působili i vážení občané městečka. Mládež učí hrát na různé nástroje. Je také výborným varhaníkem. Umírá po delší nemoci v roce 1897 a je pochován na zdejším hřbitově.

Prošli jsme přes dvě století a připomněli si učitele, kteří působili na škole ve Veverské Bítýšce. Počátkem dvacátého století v roce 1911 byla postavena nová škola, která zde stojí dodnes. V devatenáctém století je na škole jeden hlavní učitel nebo rektor a má k sobě jednoho nebo dva učitele. Od dvacátého století už je to jiné. Žáků přibývá a tím také učitelů. Představme si aspoň některé osobnosti ředitelů, kteří na zdejší škole ve dvacátém století působili: Mořic Pavlík, František Kašparec, Vladimír Popelka, Jindřiška Patočková, Jan Pestr, Pavel Vacek. Nynější ředitelkou školy je Zuzana Kudláčková. Přejeme naší škole dobré učitele a vzorné žáky.

Hana Mifková

Záhada původního kostela

Kostel svatého Jakuba Většího je dominantou našeho náměstí. Byl vystaven až v letech 1771–1782. Stavbu započal farář Václav Wolff a po jeho smrti stavbu dokončil farář Tomáš Kubečka. Některé prameny uvádějí, že kostel byl postaven na místě kostela starého, už nevyhovujícího. To ale podle dostupných pramenů není pravda. V době, kdy byl nový kostel stavěn, ten starý ještě stál, opravoval se, na jeho věži zvonily zvony a čas lidem měřily obecní hodiny. O jeho umístění však nejsou přesné zprávy a ani v nejstarších mapách není vyznačen.

Mnoho útržkovitých informací o starém kostele nalezneme v knize místního faráře Karla Eichlera Paměti panství Veverského, vydané v roce 1891. Karel Eichler pečlivě zpracoval různé staré prameny informací, které už dnes nejsou většinou dostupné. Například různé zápisy z obecního archivu, které vzaly za své při požáru

Náměstí Na Městečku, začátek 20. století

radnice v roce 1909. Ze žádných zpráv se však nedozvídáme, kdy byl původní kostel postaven a kde mohl starý kostel svatého Jakuba stát.

Dozvídáme se však, jak byl starý kostel velký. Původně šlo o stavbu opravdu malou, 4 × 7 sáhů, což převedeno na metrické míry je zhruba 8 × 14 metrů (český sáh byl 1,78 metru), ale nevíme, zda šlo o rozměry vnitřní, či venkovní. Budeme-li však tyto rozměry považovat jen za ty vnitřní, musíme pak k celkovým rozměrům kostela připočítat ještě alespoň metrové obvodní zdi. Jako příklad nám mohou posloužit například zdi kostelíku svatého Linharta u Karlových Var z roku 1246. Takto silné zdi se v té době u kostelů stavěly. Pak by celkové rozměry našeho původního kostela sv. Jakuba byly přibližně 10 × 16 metrů.

Po přístavbách kamenné věže roku 1679 a snad i dvou bočních kaplí, které provedl farář Valentin Bernard Jestřábský, kostel změnil své rozměry. Nevíme sice, ke které části kostela byla nová kamenná věž přistavěna, zdali k boku stavby, jak je to vidět na kostelíku v Moravských Knínicích, což je nejpravděpodobnější, či některému, snad západnímu průčelí, ale i tak šlo stále o stavbu poměrně malou.

Existenci kostelíku dokládá Müllerova mapa Moravy z roku 1716. Ta je však pro přesnou lokalizaci kostela nepoužitelná.

Představme si nyní, kam se taková stavba v městečku mohla vejít.

Zdi kostelíku svatého Linharta u Karlových Var z roku 1246

Kostel svaté Markéty v Moravských Knínicích pochází pravděpodobně z doby kolem roku 1366

Müllerova mapa Moravy z roku 1716 – výřez s Veverskou Bítýškou

Moravské Knínice – kostelík, I. vojenské mapování

Veverská Bítýška v I. vojenském mapování, konec 18. století

Vezmeme-li v úvahu informace z I. vojenského, tzv. josefínského mapování z let 1764–1783, je síť současných ulic v historickém středu našeho městečka téměř stejná nebo velmi podobná té současné. Na této mapě však chybí malůvka kostela, tak jako v okolních obcích (Lažánky, Čebín, Říčany, Moravské Knínice apod.). Na místě dnešního kostela je jakýsi pětiúhelník, snad symbolizující tehdy rozestavený nový kostel svatého Jakuba. Starý malý kostelík tedy autorovi této mapy buď uniknul, nestál mu za zaznamenání nebo byl „zastíněn" stavbou nového kostela. Současně s kresbou map vznikal vojensko-topografický popis území, který je psán německy a je uložen ve vídeňském muzeu. Z tohoto popisu by se snad dalo vyčíst o umístění původního kostela více.

Co by nám také mohlo pomoci, je číslování domů. První číslování a soupis usedlostí i s majiteli bylo provedeno roku 1770 a popisná čísla platí většinově dodnes. V prostoru ohraničeném zástavbou domů, Bílým potokem a Svratkou už není mnoho místa, kde mohl starý kostel stát.

První variantou, která snad každého napadne, je centrum městečka, tedy náměstí – dříve nazývané rynek. Místo, kde dnes stojí pomník rudoarmějce, je dost prostorné, aby se na něho starý kostel vešel. Je i dostatečně „reprezentativní", snad i logické. Z útržků zpráv víme, že na něm stával pranýř, později obecní váha, po I. světové válce pak pomník padlým.

Proti tomuto umístění ale spíše hovoří zápis z velké povodně v noci z 1. na 2. června roku 1747, kdy se po deštích protrhnul Vlkovský rybník, a městečko bylo zaplaveno. Výška vody podle zprávy dosahovala *„… nad sáh či nad nejvyššího muže,"* tedy skoro 2 metry, *„… a hrozné klady a kusy dříví s sebou nesla"* což bylo ráno poznat na budově tehdejší radnice stojící na místě dnešní školy.

Také snaha faráře Wolffa o ucpání vchodů do kostelíčku by asi byla v tak vysoké vodě marná. Citujme z Pamětí panství Veverského: *„Podobně farář Václav Josef Wolff, jsa v strachu, aby se v chrámu Páně škoda nestala, dal se vodou nésti na zádech od Ondřeje Králíka až do kostela se všech stran vodou obklíčeného a ihned s lidmi zadělával slamou, deskami a kde co bylo dveře, aby voda nevnikla a tak kostel ochránil."* (Eichler, str. 245). I další zpráva z této povodně něco napovídá. Opět citujme Eichlerovu zprávu: *„… jako jeden chlapeček, který byv vynesen z domu vodou, uprostřed rynku vršku pranýře se uchopil a na něm se držel, než voda opadla."* Z této zprávy je tedy patrno, že uprostřed náměstí stával pranýř. Mohl tam tedy stát i kostelík? Není to sice vyloučeno (pranýř vedle kostela je například v Lukově u Znojma), ale zpráva o povodni a vzdálenost od fary (postavené už v roce 1619) to téměř vylučuje.

Pokračování příště … *Milan Brychta*

Představa umístění kostela na Náměstí Na Městečku. Simulace – rozměry 10 × 16 metrů s předpokládanými metrovými zdmi kostelíku

Náměstí Na Městečku 30. léta 20. století s pomníkem padlých v I. světové válce

Louka u hájenky a naučná stezka

V březnovém vydání Zpravodaje pod titulkem *Poděkování* seznámila spoluautorka tohoto článku čtenáře s průběhem prací na louce u hájenky v přírodním parku Údolí Bílého potoka a s plánem úprav pro letošní rok. Opravený pingpongový stůl je využíván, park byl doplněn lavičkami a šplhadlem pro velmi malé děti. V současné době je plocha o rozloze 0,85 hektaru, kdysi zarostlá bodláčím, upravena nejen jako reprezentativní místo k odpočinku a relaxaci, ale postupně vzniká i arboretum. Dosazují se stromy a keře. Větší zakoupilo město, menší jsou výpěstky manželů Pavla a Ireny Králíkových z Veverské Bítýšky. Zřízení sbírky dřevin se ukázalo jako prozíravé. Stromy vhodně doplňují parkovou úpravu, napomáhají k zachování genofondu (některé vysazené stromy jsou ve volné přírodě vzácné až raritní) a plní funkci poznávací. U každého stromu je totiž umístěna tabulka s českým a latinským názvem dřeviny, což přivítají jako zdroj informací nejen učitelé přírodopisu a jejich žáci. Areál je vybaven mnoha herními prvky. Například tabuli s otáčivými obrázky motýlů, ptáků či květin si děti velice oblíbily. I ostatní herní prvky jsou dobře zvoleny a děti si jich užívají. S ohlasem se setkalo také umístění tří kusů posilovacích fitness prvků. Autorům projektu a těm, kteří projekt realizovali, se podařilo areál upravit do podoby, která

je důstojným vstupem do přírodního parku. Zatravněná plocha s ohništěm a lavičkami dotváří pohodu tohoto místa při okraji města.

Ve spolupráci obou autorů tohoto článku a za podpory města vznikla v širším okolí areálu naučná stezka. Na okruhu kolem louky a rybníků je rozmístěno pět informačních tabulí se stručným textem doplněným fotografiemi (i historickými), které zájemcům poskytují zajímavé informace o historických stavbách a horninách z této oblasti.

Zbývá ještě doplnit altán a více opěrek na kola. To se bohužel letos nepodařilo. Stále se čeká na poslední souhlas se stavbou. Snad se to povede v příštím roce.

Závěrem nezbývá nic jiného, než apelovat na mládež, která se tam schází ve večerních hodinách, a požádat ty, kteří po areálu jezdí i přes zákaz vjezdu, aby svými auty a motorkami neničili výsledek práce mnoha lidí. Šetřete, prosím, vybavení areálu a nezanechávejte po sobě odpadky. Majitele psů žádáme, aby si svoje pejsky zajistili tak, aby neohrožovali a neobtěžovali ostatní návštěvníky, a aby po psech také uklízeli.

Jana Váňová,
Radoslav Patočka

Mateřské centrum Oříšek

Mateřské centrum Oříšek je neziskovou organizací, která nabízí podporu rodinám s dětmi a volnočasové aktivity pro děti, rodiny s dětmi i dospělé.

Letošní rok byl rok změn. Po "covidové" době jsme opět rozjeli aktivity v plném proudu. Podařilo se nám získat finance z projektu MPSV, čímž jsme dostali velkou podporu ve financování zaměstnanců a MC Oříšek se mohl zase posunout o krok dále. Po ročním jednání a chystání jsme získali od města Veverská Bítýška do pronájmu venkovní prostory pro náš projekt ZaHrátka – venkovní učebna MC, otevřená zahrada a lesní klub. Během krátké doby, za velké podpory dobrovolníků a finanční dotace od JMK a města Veverská Bítýška, jsme zanedbaný pozemek proměnili v příjemný prostor, kde jsou nyní zasazené stromy, keře a první květiny. Zbudovali jsme zde kryté zázemí s WC, přivezli na míru upravenou maringotku a k ní přistavěli krytou terasu s posezením. Tento prostor již nyní slouží různým aktivitám MC Oříšek a od jara 2023 ho chceme otevřít i široké veřejnosti. Mimo jiné zde tráví od září dva dny v týdnu předškolní děti v Lesním klubu ZaHrátka.

Další změna v MC Oříšek nastala od 1. září, kdy předsednictví spolku předala Jana Madarászová nové radě spolku pod vedením Kateřiny Káldy. Janě tímto ještě jednou moc děkujeme za její několikaletou práci.

Rádi bychom, aby MC Oříšek spojovalo občany města Veverská Bítýška i přilehlých obcí. Chceme dál spolupracovat se spřátelenými organizacemi, s vedením města a dále přispívat k příjemnému spolužití a kulturnímu vyžití.

MC Oříšek děkuje městu Veverská Bítýška za podporu a dotace, které slouží k rozvoji naší organizace a díky nimž můžeme nejen rodinám s dětmi nabídnout naše služby.

Aktuální nabídku naleznete na našich facebookových stránkách a webových stránkách **www.mcorisek.cz**.

Z RADNICE

Zastupitelstvo města Veverská Bítýška zřídilo **peněžní fond pro údržbu historicky významných hrobů, které nemají svého stálého pečovatele**. Tento fond shromažďuje dobrovolné příspěvky od občanů i organizací.

Dárci mohou přispívat na účet č. **107-3527641/0100**, variabilní symbol **36322321**.

I Vy se tak můžete zapojit do péče o tato smuteční místa.

Na základě Zákona o pohřebnictví musí provozovatel hřbitova vést evidenci uložených zemřelých. Žádáme občany, pokud budou na místním hřbitově ukládat urnu, je třeba toto oznámit správci hřbitova a Městskému uřadu Veverská Bítýška.

REALITY SEDLÁKOVÁ

– VÁŠ SOUSED V REALITÁCH

17 let zkušeností v oblasti realit

POTŘEBUJETE PRODAT DŮM, BYT, CHATU NEBO JINOU NEMOVITOST?
Obraťte se na makléře znalého Vaší lokality.

- právní servis pro prodávající zdarma – kupní smlouvy, návrhy na vklad, listy vlastnictví, výmaz věcných břemen, darovací smlouvy apod. (zdarma také veškeré poplatky na katastrálním úřadě)
- právní servis pro pronajímatele zdarma – nájemní a podnájemní smlouvy, předávací protokoly
- finanční poradenství – hypoteční úvěry, pojištění apod.
- ocenění nemovitostí (dědické řízení, tržní ocenění apod.), znalecký posudek
- zajištění průkazu energetické náročnosti budovy (PENEB)
- příprava nemovitostí k prodeji a jejich prezentace – profesionální fotografie a videa i za pomocí dronu, home staging, 3D projekce a skenování, inzerce na realitních portálech
- úklid, vyklízení a stěhování

tel.: +420 604 737 200

e-mail: info@reality-sedlakova.cz

www.reality-sedlakova.cz

RESTA

Ing. Vladimír HORA

Na Bítýškách 582, Veverská Bítýška, 664 71

Tel.:

721 439 891

e-mail : vladimir-hora@volny.cz

NABÍZÍME TYTO SLUŽBY PRO STAVEBNÍKY :

- VYŘÍZENÍ STAVEBNÍHO POVOLENÍ

- jednání s dotčenými orgány
- zajištění všech potřebných dokladů

- ZAJIŠTĚNÍ STAVEBNÍHO DOZORU

- TECHNICKÁ POMOC PŘI DOHLEDÁNÍ PODZEMNÍCH TRAS INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ

PŘISTAVENÍ AŽ K VÁM DOMŮ

PŮJČOVNA - DODÁVKA L2H2
MINIBAGR, PRÁCE MINIBAGR 0,8 t.
ZAHRADNÍ RIDER
AUTODOPRAVA

☎ ***603 411 014*** ✉ *pujcovna.bityska@seznam.cz*

Městská knihovna Veverská Bítýška

- *literatura pro děti, mládež i dospělé*
- *časopisy*
- *zápůjčky z výměnných fondů*

V PŘÍZEMÍ MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Provozní doba :

Pondělí 8:30–12:00, 13:00–17:00
Středa 8:30–12:00, 13:00–18:00
Pátek 8:30–12:00, 13:00–17:00

AAABYTY.CZ
BYTY • DOMY • POZEMKY

Mgr. Jiří Hrdina
AAAByty.cz

osobní poradce
v realitních službách

- **10 let praxe v oboru a více než 200 prodaných či pronajatých nemovitostí**
- **zprostředkování prodeje bytů, domů, pozemků**
- **aukce nemovitostí**
- **výkup nemovitostí i spoluvlastnických podílů**

telefon: **601 560 217**
e-mail: **jiri.hrdina@aaabyty.cz**
V Zahradách 798
664 71 Veverská Bítýška

Nebojte se zeptat!

VETERINÁRNÍ AMBULANCE
DLOUHÁ 48 (u kostela), VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

VETERINÁRNÍ SLUŽBY:
- Veterinární ošetření a konzultace, očkování, čipování + pet-pasy, odběry krve, veterinární diety

CENTRUM PÉČE PRO PSY A KOČKY:
- Prodejna chovatelských potřeb a krmiv
- Koupání a stříhání psů – na objednávku

Ordinační a prodejní doba:
pondělí až pátek:
14–17 hod.
tel.: 541 216 022
(14–17 hod.)
mobil: 602 510 008
(17–22 hod.)

SERVIS a OPRAVA NOTEBOOKŮ A POČÍTAČŮ
Diagnostika ZDARMA! Vyzvednutí u Vás.
Rozumné ceny, rychle a spolehlivě,
25 let praxe.
Bednář, tel.: **608 880 107**

NABÍZÍME MOŽNOST INZERCE A REKLAMY VE ZPRAVODAJI MĚSTA

Cena 3 Kč/cm² + DPH

Objednávky a informace: Anežka Dvořáková, Městský úřad Veverská Bítýška, tel. 549 420 397

IRENA KRÁLÍKOVÁ
Vám nabízí péči o Vaše tělo i duši formou masáží

- klasické
- relaxační
- rekondiční
- energetické
- reflexní
- lávovými kameny
- bylinné doplňky

Možnost i mobilních masáží
Vánoční i jiné dárkové poukazy

Provozovny:
Vev. Bítýška, Na Bílém potoce 460
Tišnov, centrum "Květ života", nám. Míru 115

irena.kralikova@seznam.cz,603702721,549420463

Přihlaste se ke sledování **nové stránky města na síti Facebook** a získejte tak nejrychleji aktuální informace.

www.facebook.com/mestoveverskabityska

PLAVÁČEK BRNO

ZIMNÍ KURZY PLAVÁNÍ

Plavání dětí od 0,5 do 7 let
ve wellness hotelu Rakovec

Malé skupinky, individuální přístup
Součástí kurzu je sauna a vedená lekce baby masáží
Nadále plaveme i se staršími dětmi v ZŠ Jundrov

Kromě pravidelných kurzů nabízíme:
- plavání dětí doma již od 0 měsíců
- soukromé lekce plavání na hotelu Rakovec

Více informací, termíny a přihlášky:
www.plavacek-deti.cz/kurzy/brno/

1939–1945
VE VZPOMÍNKÁCH OBYVATEL VEVERSKÉ BÍTÝŠKY

Nová kniha je k zakoupení na Městském úřadu Veverská Bítýška

190 Kč

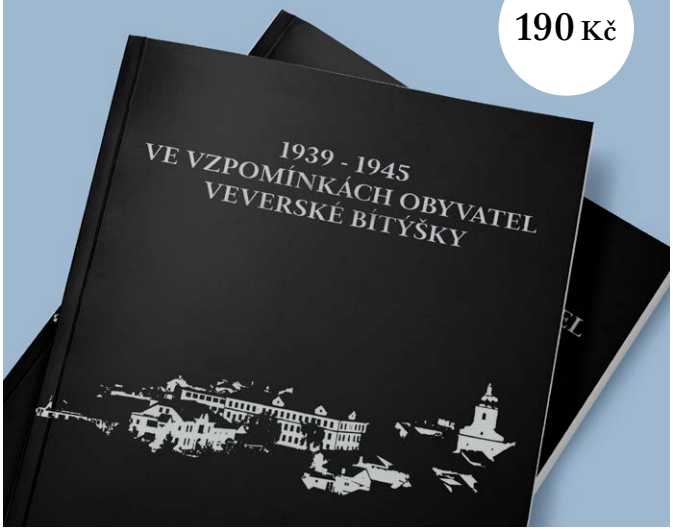

PATREAL®
REALITNÍ KANCELÁŘ
VAŠE RYZE ČESKÉ REALITNÍ CENTRUM OD ROKU 1994

CHCETE PRODAT NEMOVITOST CO NEJVÝHODNĚJI?

Využijte naše 27leté prověřené realitní služby
a získejte okamžitou a bezúročnou zálohu až 1 000 000 Kč
na cokoliv zrovna potřebujete.

Jiří ŠMÍDEK
certifikovaný realitní makléř
(+420) 608 859 992 j.smidek@patreal.cz

WWW.PATREAL.CZ VOLEJTE ZDARMA 800 400 237

Zpravodaj města Veverská Bítýška | 4. číslo v ročníku 2022 | Stránky Zpravodaje nejsou určeny k osobním ani veřejným polemikám. Ve Zpravodaji lze za úplatu inzerovat. | Vydává Město Veverská Bítýška, náměstí Na městečku 72, 664 71 Veverská Bítýška, IČO 282 804
Evidence MK ČR E 10379 | Tento výtisk neprošel jazykovou úpravou.
Další informace › web: www.obecveverskabityska.cz | e-mail: ouvb@obecveverskabityska.cz | facebook: mestoveverskabityska